

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/107/2020
Identifikačné číslo spisu: 5110237661
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5110237661.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. Q. B., bývajúceho v K. N. V., T. XXXX/X, zastúpeného splnomocnencom Advokátska kancelária Mrázovský & partners, s.r.o., so sídlom Žilina, Mariánske námestie 2, IČO: 6 855 278, proti žalovaným 1/ MUDr. V. Z., bývajúcemu v D., P. W. XXXX/XX, 2/ MUDr. Z. s.r.o., so sídlom v Žiline, Ambra Pietra 2657/12, IČO: 36 858 609, zastúpený splnomocnencom Advokátska kancelária Kadura a spol., so sídlom v Žiline, ul. Republiky 16, IČO: 47 251 671, o náhradu škody a ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2C/279/2010, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 25. apríla 2019, č. k. 9Co/295/2018-380, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. novembra 2017 č. k. 2C/279/2010-349 zviazal žalovanú 2/ k povinnosti zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 12.000,- eur (výrok I.), ako aj k povinnosti uhradiť žalobcovi náhradu škody vo výške 1.846,53 eur, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.). Žalobu voči žalovanému 1/ zamietol (výrok III.), vo zvyšnej časti ohľadom náhrady nemajetkovej ujmy taktiež žalobu zamietol (výrok IV.). O trovách rozhodol tak, že žalovaná 2/ je povinná uhradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % (výrok V.).

1.1 Vec právne posúdil s poukazom na § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka, resp. § 420 Občianskeho zákonníka a § 56 a § 135a Obchodného zákonníka.

1.2. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalovaný 1/ na základe požiadania manželky žalobcu napísal lekársku správu, z ktorej vyplynulo, že žalobca je nebezpečný pre okolie. Správa teda slúžila v tom čase pre manželku žalobcu, ako dôkaz o tom, že jej manžel nie je schopný, vzhľadom na duševnú chorobu, postarať sa o maloleté deti. Na základe takého potvrdenia potom bolo vydané aj predbežné opatrenie, ktorým boli zverené maloleté deti do výchovy a starostlivosti v tom čase manželke žalobcu. Uviedol, že samotný text lekárskej správy obsahuje jednoznačné konštatovania (fakty) o

prítomnosti duševnej choroby (jedná sa o psychotickú poruchu akútnu). Takto uvedená lekárska správa svojím spôsobom, obsahom a prezentáciou vôbec nehovorí o podozrení na duševnú chorobu, naopak priamo prezentuje a konštatuje prítomnosť duševnej choroby, je nebezpečný pre okolie a odporúča sa hospitalizáciu na psychiatrii. A práve v uvedenom postupe videl súd citeľný zásah do práv žalobcu spojených s právom na ochranu osobnosti. Zároveň uviedol, že zo znaleckého posudku o zdravotnom stave žalobcu vyplýva, že v minulosti ani v súčasnosti žalobca žiadnu duševnou poruchou netrpí.

1.3. Prvoinštančný súd ďalej konštatoval, že sa nemohol stotožniť s tým, že by to mali byť obaja žalovaní, ktorí sú povinní v prípade preukázania opodstatnenosti žaloby niest' solidárnu zodpovednosť. Je zrejmé, že zodpovednosť v tomto konkrétnom prípade môže niest' iba žalovaná 2/ (t. j. obchodná spoločnosť MUDr. Z. s.r.o.), preto žalobu voči žalovanému 1/ zamietol. Žalovanej 2/ však v zmysle § 135 a/ Obchodného zákonníka nič nebráni domáhať sa náhrady škody v zmysle Obchodného zákonníka alebo Zákonníka práce od žalovaného 1/, t. j. od samotného konateľa spoločnosti - fyzickej osoby.

1.4. S akcentom na argumentáciu, že to bola žalovaná 2/, ktorá lekársku správu vystavila, dala ju k dispozícii manželke žalobcu, pričom musela vedieť, že reálne nemôže zabezpečiť, aby sa táto správa nedostala na iné miesta, bola to žalovaná 2/, ktorá ľahkovážnym a nedbalostným prístupom sformulovala bez vyšetrenia lekársku správu obsahujúcu závažné fakty, informácie o prítomnosti duševnej choroby žalobcu, ktoré boli nepochybne sami o sebe spôsobilé privodiť žalobcovi ťažkú ujmu na jeho osobnostných právach. Súd v tejto súvislosti poukázal na uznesenie Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 639/2009, podľa ktorého z ústavného princípu nedotknuteľnosti integrity osobnosti vyplýva zásada slobodného rozhodovania v otázkach starostlivosti o vlastné zdravie, preto pri aplikácii ustanovení umožňujúcich vo vymenovaných prípadoch určité medicínske výkony, či vyšetrenia urobiť aj bez výslovného súhlasu pacienta, je nutné šetriť podstatu jeho slobody a postupovať s maximálnou zdržanlivosťou. Diagnóza nie je viac než právo. Ústavný súd osobitne zdôraznil, že oznámenia príbuzných a rodinných príslušníkov nie sú vždy založené na záujme o zdravie, ale motívy môžu byť celkom odlišné a účelové. Pri takomto postupe treba dbať na podstatu a zmysel osobnostných práv a je na mieste maximálna zdržanlivosť a opatrnosť pri vypracovaní takýchto správ, úsudkov alebo hodnotení. Súd preto dospel k názoru, že pochybenie žalovanej 2/ je preukázané a je na mieste aj nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Treba mať pritom na zreteli aj samotný postoj v tom čase manželky žalobcu, ktorá bola spúšťačom a zverejnila toto lekárske potvrdenie pred rôznymi inštitúciami, práve ktorá v tomto prípade nesie najväčšiu zodpovednosť za ujmu, ktorá bola žalobcovi spôsobená. Tieto skutočnosti mal súd na pamäti pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy, ktorú priznal žalobcovi, a ktorú tak znížil na sumu 12.000,- eur. Treba si pritom uvedomiť, že žalovaná 2/ je poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti a ak by priznal žalobcovi uplatnenú sumu 50.000,- eur, pravdepodobne by došlo k zániku žalovanej. Priznaná suma 12.000,- eur pritom zohľadňuje hrubé zneváženie osoby žalobcu na verejnosti a zodpovedá aj možnostiam a schopnostiam žalovanej 2/ takúto sumu žalobcovi zaplatiť.

1.5. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo i to, že u žalobcu došlo aj k priamej škode, ktorú predstavujú náklady na odstránenie vyvolaného stavu týkajúceho sa osobnosti žalobcu. Lekárska správa vydaná žalovanou 2/ bola spôsobilá vyvolať zdanie, že žalobca trpí akútnou psychotickou poruchou a je nebezpečný sebe alebo svojmu okoliu. Uvedená správa sa dostala do povedomia súdu a iných správnych orgánov a na reparáciu tohto stavu musel žalobca vynaložiť konkrétne finančné prostriedky. Zaplatil za znalecký posudok, vyšetrenie svojho zdravotného stavu, taktiež využil viacero právnych služieb za účelom profesionálneho postupu pri odstraňovaní následkov konania žalovanej 2/. Vynaložené finančné prostriedky preukázateľne slúžili žalobcovi k reparácii stavu (k preukázaniu, že nie je psychicky narušený a nebezpečný pre spoločnosť). Došlo teda k úbytku vo sfére jeho majetku v priamej súvislosti s konaním žalovanej 2/. Bol to žalobca, ktorý v tomto konaní preukázal, že tieto finančné prostriedky skutočne slúžili na reparáciu jeho dobrého mena, povesti a že tieto prostriedky boli účelne vynaložené a predstavujú tak škodu, ktorá vznikla v súvislosti s konaním žalovanej 2/, preto súd priznal žalobcovi i predmetný nárok.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej 2/ rozsudkom z 25. apríla 2019 sp. zn. 9Co/295/2018 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a V. potvrdil (výrok I.). Vo výrokoch III., IV. a VI., odvolaním nenapadnutých, ponechal rozsudok nedotknutý (výrok II.) a žalobcovi priznal proti žalovanej 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav (žalovaní nijakým spôsobom ním zistené skutočnosti nevyvrátili, teda že správa bola vydaná lekárom, daná do rúk inej osobe ako žalobcovi, že bola prezentovaná pred správnymi a súdnymi orgánmi, že jej obsah bol poňatý ako pravdivý, čo sa odzrkadlilo v odôvodnení súdnych rozhodnutí a že na základe týchto informácií bolo zasiahnuté do práv žalobcu nielen ako občana, ale najmä rodiča, keď bol obmedzený jeho kontakt s deťmi), ale aj následne správne právne vec posúdil. V predmetnom spore došlo k zásahu do súkromného a rodinného života, pričom zásah do osobnosti bol takej povahy, intenzity, resp. trvania, že v jeho dôsledku došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby (ako človeka). Uviedol, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Obe náležitosti musia byť splnené, aby vznikol právny vzťah obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom.

2.2. Aj vzhľadom na závery nálezu ústavného súdu vydaného v tejto veci súd prvej inštancie správne posúdil opodstatnenosť nárokov žalobcu, t. j. že do jeho osobnostných práv bolo zasiahnuté takým spôsobom, že je namieste poskytnúť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výšku určuje súd. Dôvodil, že výška peňažného zadost'učinenia musí byť primeraná, avšak je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd je pri aplikácii svojej úvahy povinný prihliadať na dve kritériá, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Je zrejmé, že k zásahu došlo zneužitím listiny, ktorú vydal lekár do rúk manželky žalobcu. Konštatoval, že v tomto prípade domáhať sa toho, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti alebo aby sa odstránili jeho následky reálne nebolo možné (vo vzťahu k žalovaným), preto súd prvej inštancie správne v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka rozhodol o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch. Samotný zásah do práv osoby považoval súd za nie bežný, ale značný, pričom poukazoval na situáciu, ktorá vznikla po zneužití vydaného nálezu, a to najmä na rozhodnutie súdu o obmedzení styku maloletých detí s otcom, ako aj na reálne následky v bežnom živote žalobcu, keď sa ako otec nemohol s deťmi stretávať. Navyše s tým, že má byť žalobca „duševne chorý a nebezpečný“, boli oboznámené viaceré osoby, či už zamestnanci školy, alebo úradu starostlivosti o deti a mládež, prípadne i ostatné osoby z rodinného a pracovného života žalobcu. Vzhľadom na skutočnosť, že zodpovedný za vzniknutú ujmu žalobcu je žalovaná 2/, ktorá je právnickou osobou vytvorenou za účelom podnikania a vytvárania zisku, ako i s prihliadnutím na všetky ostatné okolnosti, dospel k záveru, že za primerané zadost'učinenie považuje zadost'učinenie vo výške 12.000,- eur, priznané žalobcovi prvoinštančným súdom.

2.3. Podľa odvolacieho súdu, i vzhľadom na ďalšie právne úkony súvisiace s konaním o rozvod manželstva žalobcu, resp. s konaním o právach a povinnostiach rodičov k maloletým deťom, prípadne tiež urobené právne kroky k odvráteniu stavu, ktorý nastal po zneužití listiny - nálezu vydaného žalovaným 1/, dospel k záveru, že všetky vynaložené finančné prostriedky, ktoré tvorili úbytok majetku žalobcu, predstavujú škodu žalobcu, ktorú je povinná v zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. jeho ustanovenia § 16 znášať žalovaná 2/. Doplnil, že výška škody bola preukázaná jednotlivými listinnými dôkazmi, ktoré sa nachádzajú v spise.

3. Žalovaná 2/ podala proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Žiadala, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu žalobcu zamietne, eventuálne aby zrušil rozsudok odvolacieho súdu.

3.1. V úvode podaného dovolania žalovaná 2/ uviedla, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil a súčasne sa neriadil závermi týkajúcimi sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktoré v tejto veci vyslovil Ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 533/2016 z 9. novembra 2016. Namietala, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal jej jednotlivými odvolacími dôvodmi a argumentmi o absencii dokazovania, keď zásadné skutočnosti musia byť vždy predmetom dokazovania v spore o ochranu osobnosti a ani so súvisiacou judikatúrou (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/3219/2009, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/15/2003), na ktorú odkazovala. Rozhodnutie považuje za arbitrárne aj z toho dôvodu, že nižšie súdy sa doteraz nijako nevysporiadali s jej námietkami ohľadom neodôvodnenosti výšky priznaného finančného zadost'učinenia. Uviedla, že v

doterajšom konaní sa vôbec neskúmala miera ako bola zásahom znížená dôstojnosť a vážnosť žalobcu v spoločnosti, pričom bolo potrebné túto mieru skúmať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či v inom prostredí žalobcu - fyzickej osoby. V tejto súvislosti považovala za nesprávny postup súdov nižšej inštancie, keď tieto priznali žalobcovi na základe návrhu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 odseku 2 Občianskeho zákonníka bez toho, aby sa žalobca domáhal primárnej nápravy podľa § 13 odsek 1 tohto zákona. Zdôraznila, že: „Z judikatúry a právnej teórie ohľadom ochrany osobnosti vyplýva, že pre vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti postačuje aj všeobecná spôsobilosť tohto zásahu negatívne sa odraziť vo sfére osobnosti fyzickej osoby. Ale pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa vyžaduje reálny následok v podobe zníženia dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti v značnej miere“. Samotný výsledok dokazovania vôbec nezodpovedá záverom, ku ktorým dospeli súd prvej inštancie a odvolací súd. I čo sa týka náhrady škody, podľa dovolateľky žiaden z výdavkov špecifikovaných žalobcom neprispel k reparácii škodlivých následkov vo sfére osobnosti žalobcu. Vyplýva z nich, že opätovne navštívil advokátske kancelárie a využil právne služby, čo však samo o sebe nemohlo viesť k akejkoľvek reparácii. Výdavky súvisiace s poskytovaním právnych služieb je možné priznať iba v rámci rozhodovania o trovách konania. Tiež vyhotovenie znaleckých posudkov z odboru psychológie, resp. psychiatrie nijakým spôsobom nemohlo slúžiť na reparáciu dobrého mena a povesti žalobcu v spoločnosti a žalobca nepreukázal, že k takýmto výdavkom vôbec došlo.

3.2. Dovolateľka spolu s dovolaním podala i návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu s odôvodnením, že prípadná exekúcia na podklade napadnutého rozsudku vážne ohrozí jej lekársku prax, ktorá vyžaduje i výdavky na mzdy a odvody jej zamestnancov.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť nakoľko žalovaná 2/ neuviedla v dovolaní žiadne skutočnosti, ktoré by zakladali existenciu dovolacích dôvodov v zmysle § 432 ods. 2 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), vychádzajúc z argumentácie žalovanej 2/, nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. f/ a c/ CSP).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo

na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie žalovaná 2/ dôvodila § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP.

11. V ustanovení § 421 CSP je zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitnej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu. Prípustnosť dovolania je upravená tak, že je toto prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V danom prípade žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu a b/ ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12.1. Najvyšší súd je toho názoru, že uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia vecí, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach.

12.2. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (rozhodnutia najvyššieho súdu 3Cdo/6/2017, 6Cdo/21/2017).

12.3. Pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ sa ale nenapĺňa rozhodnutiami krajských súdov Slovenskej republiky, ani Najvyššieho súdu Českej republiky. Dovolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je ani Ústavný súd Českej republiky (3Cdo/38/2019). V dovolaniach, prípustnosť ktorých je vyvodzovaná z tohto ustanovenia, nemožno preto (úspešne) poukazovať na rozhodnutia uvedených súdov. Pokiaľ je riešenie určitej právnej otázky dovolacím súdom prípadne odlišné od riešenia danej otázky týmito súdmi, nemôže ísť o „odklon“ relevantný v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (3Cdo/204/2018). Preto pokiaľ žalovaná 2/ v dovolaní namieta odklon od rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/3219/2009, nejde o prípustný dovolací dôvod, bez

potreby zaobrania sa ďalším.

12.4. Dovolanie prípustné podľa § 421 písm. ods. 1 b/ CSP možno zase odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2).

12.5. Relevanciu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP (rovnako ako v prípade písmena c/ rovnakého paragrafu, odseku i zákona) má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípady) - zároveň platí, že ak by naopak bola vyriešená správne, súdy (alebo prinajmenšom ten z nich, ktorý rozhodol v druhej inštancii) by nevyhnutne rozhodli (rozhodol) inak - teda spôsobom pre dovolateľa priaznivejším.

13. K spôsobu, ktorým žalovaná 2/ v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania (bod 3.), najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a/, rovnako i písm. b/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

14. V rozsahu dovolateľkou nastoleného nesprávneho právneho posúdenia súdmi nižšej inštancie, dovolateľka predovšetkým namieta nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, ako i nedostatky v procese dokazovania a nesúhlasí so zisteným skutkovým stavom. Je zrejmé, že žalovaná 2/ v danom prípade podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP síce argumentuje nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by prvoinštančný a odvolací súd riadne vykonali dokazovanie so zameraním sa na vyjadrenie miery, ako bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, pričom treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom a pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby, bolo by možné dostatočne posúdiť reakciu svedčiacu o znížení dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka, a až vtedy by mohla byť výnimočne fyzickej osobe subsidiárne priznaná i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, odvolávajúc sa pritom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/15/2003.

14.1. Vzhľadom na to, že dovolateľkou boli takto namietnuté najmä skutkové (nie právne) okolnosti, ktoré potom pre nedostatočne vykonané dokazovanie súdy podľa žalovanej 2/ nesprávne právne posúdili, inak i bez formulovania právnej otázky jasným a určitým spôsobom, ktorá by dovolaciemu súdu umožnila prijať jednoznačný záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľke ide (táto sa v danom prípade ani nedá len predpokladať), dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ proti rozsudku odvolacieho súdu vo vymedzenej časti nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ b/ CSP prípustné.

15. Podľa východísk z predchádzajúceho odseku je možné posúdiť i ďalšiu námietku dovolateľky rovnako podriadenú pod dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a to uplatneného nároku žalobcom na náhradu škody s argumentáciou dovolateľky, že žiaden z výdavkov špecifikovaných žalobcom neprispel k reparácii škodlivých následkov vo sfére osobnosti žalobcu.

16. Vychádzajúc z uvedeného v predchádzajúcich bodoch dovolací súd uzatvára, že dovolateľka povinne zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom je povinná konkrétne uviesť zásadnú právnu otázku a vysvetliť, prečo z jeho pohľadu je právny záver odvolacieho súdu nesprávny. Dovolateľka súčasne musí jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP zakladá jeho prípustnosť s uvedením konkrétneho dôvodu.

Vzhľadom na základný obsah dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku s prihliadnutím na to, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne má dovolanie slúžiť len na nápravu výnimočných najzásadnejších procesných pochybení a na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry so svojím nezameniteľným vplyvom na posilňovanie právnej istoty (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, komentár, C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

17. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne a riadne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

18. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobkyne nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP.

19. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je ale bez pochybností zrejmé, že žalovaná 2/ vyvodzuje prípustnosť dovolania i z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

20. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

21. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Nesprávnym procesným postupom v zmysle § 420 písm. f/ CSP sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017, 8Cdo/85/2018). Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu; je ním len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1Cdo/228/2017, 2Cdo/220/2017, 3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/35/2018, 8Cdo/56/2017, 1VCdo/2/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018), nezistil však žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

23. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu v prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

24. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je potom i tá dovolacia námietka žalovanej 2/ týkajúca sa nesprávne a neúplne zisteného skutkového stavu, nevykonania náležitého dokazovania, nesprávneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov a tak dospieť k nesprávnym skutkovým zisteniam.

24.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal s odvolacími námietkami týkajúcimi sa namietaných nesprávnych skutkových zistení, pokiaľ žalovaná 2/ namietala nedostatočne vykonané dokazovanie na preukázanie dôvodnosti uplatneného nároku žalobcom, posúdenie otázky, ktorá strana sporu je povinná tvrdiť a aký je obsah jej povinnosti tvrdiť, teda, kto a aké tvrdenia má uviesť, a či si strana splnila túto svoju povinnosť, sa odvíja od hmotného práva.

25. K námietke nepreskúmateľnosti najvyšší súd uvádza, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa p o obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

25.1. Podstatou výhrady dovolateľky bolo, že nižšie súdy sa doteraz nijako nevysporiadali s jej námietkami ohľadom neodôvodnenosti výšky priznaného finančného zadosťučinenia. Uviedla, že v doterajšom konaní sa vôbec neskúmala miera ako bola zásahom znížená dôstojnosť a vážnosť žalobcu v spoločnosti, pričom bolo potrebné túto mieru skúmať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či v inom prostredí žalobcu - fyzickej osoby. Odvolací súd ale v bodoch 9. až 12. rozsudku vysvetlil podstatu toho, prečo bolo v danom prípade namieste poskytnúť nemajetkovú ujmu práve formou finančnej náhrady. Za najpodstatnejší aj z hľadiska náležitého vysvetlenia dôvodov, ktoré odvolací súd viedli k záveru o opodstatnenosti nároku žalobcu na poskytnutie zadosťučinenia práve

formou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, považuje dovolací súd bod 11. napadnutého rozsudku, v ktorom odvolací súd poukázal na to, že v danom prípade reálne sa domáhať toho, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti alebo aby sa odstránili následky, už nebolo reálne možné, pričom samotný zásah do práv žalobcu považoval súd za nie bežný, ale značný, pričom poukazoval na situáciu, ktorá vznikla po zneužití vydaného nálezu, a to najmä na rozhodnutie súdu o obmedzení styku maloletých detí s otcom, ako aj reálne následky v bežnom živote, keď otec sa nemohol s deťmi stretávať. S tým, že má byť „duševne chorý a nebezpečný“, boli oboznámené viaceré osoby, či už zamestnanci školy, alebo úradu starostlivosti o deti a mládež, prípadne ostatné osoby z rodinného a pracovného života. Podľa odvolacieho súdu sú to práve dané okolnosti neoprávneného zásahu do osobnosti žalobcu a ich závažnosť, ktoré už samé o sebe boli postačujúce pre priznanie nemajetkovej ujmy žalobcovi v peniazoch.

25.2. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

26. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd pripomína konštatovanie ústavného súdu uvedené v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 61/2019, v zmysle ktorého aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje nová procesná úprava účinná od 1. júla 2016, je opodstatnený názor, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci „strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“.

27. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

28. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej 2/ podľa § 447 písm. f/ a c/ CSP.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.